

УДК 378.147:378.046-021.68:614.253.1/2:37.093.5:616.89:378.6:61(477.84)
DOI 10.11603/1681-2786.2023.1.13865

О. П. ВЕНГЕР, Т. І. ІВАНИЦЬКА, В. С. БІЛОУС, Ю. І. МИСУЛА, О. Є. СМАШНА, Л. М. САС,
Т. П. ГУСЕВА, О. О. ЛЮТА, М. Є. КОВАЛЬ

ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПОРТФОЛІО ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ НА БАЗІ КАФЕДРИ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України,
м. Тернопіль, Україна

Мета: удосконалити навчальні програми підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія», що навчаються на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології ТНМУ.

Матеріали і методи. Використано бібліографічний метод та метод структурно-логічного аналізу. Методичною основою став системний підхід.

Результати. Психологи і педагоги усвідомлюють гостру потребу у створенні та реалізації особистісного підходу до здобувача освіти як одного із принципів організації навчально-виховної роботи. Докорінна зміна освітньої мети переорієнтовує процес навчання на особистість. Дана форма організації навчання передбачає модерацію процесу на засадах глибокої поваги до особистості вихованця, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії та передачі йому відповідальності за своє професійне становлення.

Принципи технології портфоліо сформульовані науковцями як самооцінка результатів, систематичність і регулярність самомоніторингу.

Для того щоб допомогти зафіксувати багатогранні досягнення лікаря-інтерна, в 2021 р. на засіданні кафедри було прийнято рішення впровадити експериментальний варіант освітнього портфоліо.

Портфоліо складається з титульної сторінки та чотирьох додатків (відомості про науково-дослідницьку діяльність, відвідування лекцій, організаційно-виховну практику та роботу в складі мультидисциплінарної команди на базі лікувального закладу).

Кожне своє досягнення лікар-інтерн має зафіксувати. До підтверджуючих документів відносяться: підписи викладачів, екзаменаційні відомості, сертифікати, посвідчення, дипломи, відгуки керівників практик (стажувань), публікації тощо.

Висновок. Протягом впровадження ми обґрунтували методологічні основи технології «Портфоліо», описали переваги та недоліки даного методу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: освітнє портфоліо; лікарі-інтерни; здобувачі вищої освіти; навчальні впровадження.

Питання відповідності медичної освіти реальним вимогам життя набуває все більшої актуальності в контексті руху цивілізації до «суспільства знань» і процесу пришвидшеної комп'ютеризації всіх галузей. Незважаючи на достатньо стрімкий розвиток технологій у медицині, накопичення нових знань про хвороби, про біологічні процеси в людському тілі, медична освіта досі залишається найбільш консервативною порівняно з іншими галузями науки. У глобальному вимірі якісний результат освітньої системи, висококваліфікований людський ресурс, стає запорукою економічного успіху й забезпечення високого рівня соціальних цінностей. Оцінювання навчальних досягнень

лікарів-інтернів розглядають нині як дійовий інструмент забезпечення якості, тому ведеться пошук оптимальних для сучасних запитів технологій та моделей оцінювання знань майбутніх лікарів.

Освітні стандарти багатьох розвинених закордонних країн орієнтовані на особистісні досягнення здобувачів освіти, облік цих досягнень ведеться із першої до останньої віхи навчання, а також у системі безперервної й додаткової освіти. Це формує у студента активну позицію, коли сам студент визначає, які предмети він хоче вивчати, в якій послідовності, та має можливість індивідуалізовано будувати графік навчального

процесу. Здатність вільно обирати невідворотного приводить до потреби обирати. Переваги такого підходу полягають у значно більшому рівні відповідальності здобувача за процес навчання, вищому рівні мотивації і розуміння своєї ролі та невідворотності потреби мати високий рівень знань. Активна позиція в навчанні сприяє розвитку навичок самоорганізації, дисципліни та відповідальності.

Модернізація освіти спрямована на приведення всього навчального процесу від мети до результату відповідно до вимог сучасності. Не менш важливим є й облік цього результату не тільки у формі традиційної оцінки, але й у вигляді документа, що фіксує творчі успіхи (особистісні досягнення) лікаря-інтерна.

Майбутньому лікарю, якому в найближчому майбутньому потрібно буде брати відповідальність за свою діяльність, у контексті роботи з пацієнтами потрібно вмінати адекватно оцінювати свої знання, уміння, навички та вчинки. Однією з технологій, які сприяють формуванню необхідних навичок рефлексії, тобто самоспостереження, є портфоліо. Тому перед нами постало запитання: як сформували концептуальне портфоліо лікаря-інтерна і чим така техніка може бути корисною?

Мета роботи: систематизувати та вдосконалити навчальні програми підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія» та студентів, що навчаються на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, враховуючи необхідність виховання якісної особистісної саморефлексії майбутніх лікарів.

Матеріали і методи. У ході виконання роботи використано бібліографічний метод та метод структурно-логічного аналізу. Методичною основою став системний підхід.

Результати дослідження та їх обговорення. Проаналізувавши наявні літературні джерела, ми виявили, що міжнародна спільнота вважає портфоліо впорядкованою збіркою матеріалів, підібраних із певною метою [6]. Якщо розглядати поняття «Портфоліо» більш ніж комплекс документів чи збірку матеріалів, тоді можемо сказати, що цей метод – ефективний засіб об'єктивного обліку та рефлексивного накопичення власних особистісних компетенцій, спроможності конкурування на ринку праці, перспективного професіонального та творчого зростання особистості.

Ми вважаємо, що портфоліо лікаря-інтерна – це інструмент самооцінки особистісної пізнавальної праці майбутнього фахівця, рефлексії його особистісної діяльності, самоконтроль та самоперевірка своїх досягнень, аналіз, аргументація та планування подальших дій, рішень, а як наслідок – розвиток та контроль особистісних успіхів (або віра в особистісний успіх).

На сьогодні у медичних закладах вищої освіти України роботу із формування портфоліо студентів та здобувачів післядипломної освіти майже не практикують. Основним завданням роботи

над наповненням портфоліо є осмислення з перших днів вступу до ЗВО чи на інтернатуру, що здобувач вищої освіти сам несе відповідальність за своє майбутнє. У випадку, якщо всі активності здобувача будуть зафіксовані у портфоліо, це, на нашу думку, буде стимулювати до розвитку мислення, творчих можливостей, досягнення високих результатів у навчальному процесі, участі в громадському житті закладу та країни. Інтерес до портфоліо підсилюється ще й тим, що в деяких медичних закладах він використовується і під час працевлаштування. Його переваги перед традиційними засобами контролю полягають у тому, що портфоліо потрібно як дійсний метод самоорганізації, самопізнання, самооцінки, саморозвитку і самопрезентації особистості як у ЗВО, так і у подальшому в професійному діловому середовищі.

Психологи і педагоги усвідомлюють гостру потребу у створенні та реалізації особистісного підходу до здобувача освіти як одного з принципів організації навчально-виховної роботи [2]. Докорінна зміна освітньої мети переорієнтовує процес навчання на особистість. Дана форма організації навчання передбачає модернізувати процесу на засадах глибокої поваги до особистості вихованця, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії та передачі йому відповідальності за своє професійне становлення.

Принципи технології портфоліо сформульовані науковцями як самооцінка результатів, систематичність і регулярність самомоніторингу [3]. Ми погоджуємося з даною думкою і визначаємо такі принципи даного методу:

- *цілеспрямованості та мотивації* (визначення цілей і завдань створення портфоліо, узгодження мети й усвідомлення потреби пізнавальної діяльності суб'єктами навчально-виховного процесу);

- *системності* (завдання складають систему об'єктивних оцінювань своїх можливостей, планування та досягнення вищих результатів);

- *відповідності* (вимагається відповідність цілей та завдань – структурі портфоліо);

- *неоднорідності* (формування структури портфоліо, завдання різної форми);

- *наукової обґрунтованості та об'єктивності оцінювання* (визначення: вибірки для впровадження технології портфоліо різного призначення (індивідуальні, університетські, національні)).

На нашу думку, портфоліо лікаря-інтерна є не лише ефективною формою самооцінювання результатів навчальної діяльності майбутнього лікаря, але й спонукає до навчальних досягнень, придбання досвіду до ділової конкуренції, обґрунтування реалізації самоосвіти та розвитку професійних компетентностей, оцінювання особистісних здібностей.

Під час огляду наявної літератури та аналізу досвіду впровадження освітніх портфоліо ми визначили такі функції даного методу [5], як:

1. *Діагностична* – фіксує реальний стан, зміни та зріст результатів навчання конкретного інтерна.

2. *Прогностична* – виявляє стратегію і тактику розвитку професійних компетентностей.

3. *Управлінська* – впливає на мету, інформацію, прогнози, рішення, організацію, виконання знань та вмінь.

4. *Організаційна* – упорядковує умови створення портфоліо.

5. *Інформаційна* – створює вірогідний масив інформації щодо результатів навчання.

6. *Аналітична* – зумовлює добір і обробку вірогідної інформації з результатів навчання інтерна.

7. *Рейтингова* – показує діапазон умінь та навичок майбутнього лікаря.

8. *Мотивування* – стимулює інтернів до досягнення навчальних результатів.

9. *Змістовна* – показує освоєння фундаментальних понять, принципів і законів, розкриває увесь спектр виконаних інтерном робіт.

10. *Розвиваюча* – забезпечує неперервність процесу навчання і розвитку мислення, комунікаційних можливостей.

11. *Адаптаційна* – мінімізує негативні наслідки існуючої системи розвитку здобувача й полегшує його адаптацію в суспільстві та освоєння навички ділової конкуренції.

Згідно з досвідом світової наукової спільноти, педагогічна ідея портфоліо припускає [4]:

а) зсув акценту із недоліків знань та вмінь лікарів-інтернів на конкретні досягнення із зазначеної теми, розділу, предмета;

б) інтеграцію кількісної і якісної оцінок;

в) розвиток комунікативних здібностей інтерна;

г) домінування самооцінки щодо зовнішнього оцінювання.

Під час дослідження перед нами постало запитання: із чого повинне складатися портфоліо лікаря-інтерна, який навчається за спеціальністю «Психіатрія»? Воно має фіксувати багатогранні досягнення лікаря-інтерна (як особистісні, так і ті, які відповідають необхідним компетентностям лікаря-психіатра). З цього приводу в 2021 р. на засіданні кафедри психіатрії, наркології та медичної психології було прийнято рішення впровадити експериментальний варіант освітнього портфоліо для лікарів-інтернів, що навчаються на базі кафедри.

Розроблене нами портфоліо складається з *титульної сторінки*, у якій вказується основна інформація про вищу освіту інтерна, а також містяться поля для вказування персональних досягнень здобувача (в які рекомендується вписувати додаткову спеціалізовану освіту, тематичні курси та інше неформальне навчання, яке проходив інтерн для особистісного розвитку).

Перший додаток портфоліо включає *відомості про науково-дослідницьку діяльність* лікаря-інтерна та поділяється на три частини:

1. Участь у роботі наукового гуртка (для допуску до випускного іспиту лікар-інтерн повинен відвідати щонайменше 5 засідань даної ініціативи).

2. Участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, конгресах, форумах, міждисциплінарних засіданнях (протягом періоду навчання інтерну пропонується відвідати щонайменше 5 науково-практичних заходів та засвідчити участь копією сертифіката з відповідним номером).

3. Індивідуальна науково-дослідницька робота лікаря-інтерна (для допуску до випускного іспиту впродовж періоду навчання здобувач повинен виконати щонайменше одну науково-дослідницьку роботу та представити її результати на Конгресі студентів та молодих вчених).

Даний додаток акцентує увагу здобувача на необхідності безперервної освіти та доказовій взаємодії у стосунках з пацієнтом. Водночас свобода у виборі вектора наукової діяльності та сфері особистісних вподобань спонукає інтерна з більшою вмотивованістю працювати та виконувати запропонований мінімум портфоліо.

Другий додаток містить *відомості про відвідування лекцій*. Для допуску до випускного іспиту лікар-інтерн повинен додатково відвідати 9 тематичних лекцій, які пропонуються здобувачам вищої освіти та підсумовують актуальну робочу програму. Сюди включено такі теми: «Предмет і завдання психіатрії та наркології. Історія розвитку і сучасний стан психіатрії. Класифікація психічних розладів і захворювань», «Порушення мислення, інтелекту. Розлади рухово-вольової сфери, порушення потягів. Порушення емоційної сфери», «Порушення свідомості. Основні психопатологічні синдроми», «Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку. Психічні порушення при судинних ураженнях головного мозку», «Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин», «Посттравматичний стресовий розлад. Гострі та затяжні реактивні психози. Психіатрія катастроф та стихійних лих. Проблеми екологічної психіатрії», «Шизофренія. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування шизофренії», «Афективні розлади. Маскована депресія», «Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих на епілепсію». Відвідування вказаних лекцій лікар-інтерн повинен засвідчити підписом лектора у вказаній відомості. Дана практика необхідна здобувачам для того, аби повторити базову теоретичну інформацію, знайти можливі прогалини у власних знаннях та спланувати подальші напрями вивчення психіатрії.

У третьому додатку виокремлено *відомості про організаційно-виховну роботу*, яка включає модерацію та участь у виховних, творчих та благодійних заходах (для допуску до випускного іспиту лікар-інтерн повинен спільно з колективом кафедри взяти активну участь у 3 тематичних заходах). Даний пункт важливий для розкриття креативності, оригінального мислення та організаторських здібностей майбутніх лікарів, оскільки протягом практичної діяльності ці навички

можуть бути критично необхідними у нестандартних клінічних випадках.

У четвертому додатку лікарі-інтерни заповнюють *відомість про роботу у складі мультидисциплінарної команди на базі лікувального закладу*, в якій фіксують психотерапевтичні інтервенції, проведені для пацієнтів відділень (арт-терапевтичні заходи, медитативні практики Mindfulness, психоедукаційні зустрічі, роботу в груповому форматі з технікою «Метафоричні асоціативні карти» тощо). Для допуску до випускного іспиту лікар-інтерн повинен долучитися щонайменше до 10 засідань мультидисциплінарної бригади протягом періоду навчання. Підтвердити організовану діяльність потрібно підписами закріплених керівників відділень на базі стажування. Додаток актуальний у тому контексті, що, акцентуючи свою увагу на психотерапевтичній роботі, майбутні психіатри розвивають навички немедикаментозного ведення та реабілітації пацієнтів з відповідними патологіями, що дозволить створити уявлення про різні додаткові методи впливу та стати більш конкурентоспроможним фахівцем у сфері психічного здоров'я.

Останній пункт портфоліо містить *список рекомендованої літератури*, який скорочений до 20 книг (що дає змогу лікарю-інтерну ретельно ознайомитися з необхідними теоретичними відомостями протягом періоду навчання) та включає фундаментальні праці з психіатрії, психотерапії, психології, дитячої психіатрії, наркології, судово-психіатричного обстеження, сексopatології та інших професійно важливих напрямів.

Кожне своє досягнення лікар-інтерн має зафіксувати та підтвердити. До підтверджуючих документів відносяться: підписи викладачів, екзаменаційні відомості, сертифікати, посвідчення, дипломи, відгуки керівників практик (стажувань), публікації тощо.

Впровадження нового завжди викликає труднощі. Дослідження показало, що викладач має бути готовим для вирішення проблем під час використання портфоліо, таких, як:

- потреба в сприянні дружній психологічній атмосфері в стосунках в групі та з викладачами;
- пошук нових педагогічних технологій, які б зацікавили інтернів;

– відпрацювання індивідуальних та творчих завдань здобувачів до їхнього повного засвоєння та виконання;

– передача відповідальності за успіх навчальної діяльності інтерни беруть особисто на себе;

– витрачання більше часу на перевірку, координацію, діагностику, аналіз роботи інтернів.

Висновки

Таким чином, уточнивши поняття, сформулювавши принципи, визначивши функції, зміст, освітнє значення та педагогічну ідею, технологію накопичення і критерії оцінювання, ми обґрунтували методологічні основи технології «Портфоліо лікаря-інтерна» і показали, що, використовуючи її, викладач одержить якісну інформацію про особистісний навчальний процес здобувача, в той же час як інтерн отримує навички до самоаналізу діяльності. Це лише деякі можливості портфоліо. Використовуючи дану технологію, кожен із учасників навчального процесу відкриє для себе більші можливості для професійного зростання та отримання особистісних досягнень.

Перспективи подальших досліджень. Наші спостереження щодо участі лікарів-інтернів у роботі студентського наукового гуртка наштовхують нас на думку необхідності розвитку їх лідерських якостей у рамках цієї ініціативи, тому ми плануємо частково делегувати їм обов'язки модерації гуртка. Також одним із слабких місць в існуючому портфоліо ми бачимо необхідність відвідування визначеної кількості конференцій, тому замість цього хочемо стимулювати інтернів набирати певну кількість балів безперервного професійного розвитку.

Післядипломна підготовка лікарів-інтернів знає значних змін за умов сучасних запитів до майбутніх лікарів та потреб у висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів, які володітимуть критичним мисленням, лідерськими та організаторськими здібностями. Подальше індивідуальне вузькоспеціалізоване навчання з різних суміжних до психіатрії напрямів дозволить більш ефективно працювати інтернам під час майбутньої самостійної практики та надавати необхідну кваліфіковану допомогу своїм пацієнтам у майбутньому.

Список літератури

1. *Впровадження в навчальний процес лікарів-інтернів та студентів комплексної програми надання допомоги людям, що постраждали внаслідок воєнних дій* / О. П. Венгер, Т. І. Іваніцька, Ю. І. Мисула [та ін.] // *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. – 2022. – № 3. – С. 25–30.
2. *Калмикова І. Р.* Портфоліо як засіб самоорганізації й саморозвитку особистості / І. Р. Калмикова // *Освіта в сучасній школі*. – 2002. – № 5. – С. 23–27.
3. *Коновалова Е. А.* Функціональні обов'язки учасників освітнього процесу при впровадженні в практику портфоліо як методу оцінювання / Е. А. Коновалова // *Практика адміністративної роботи в школі*. – 2005. – № 5. – С. 20–22.
4. *Новикова Т. Г.* Портфоліо в профільному навчанні: аналіз зарубіжного досвіду / Т. Г. Новикова // *Профільна школа*. – 2005. – № 3. – С. 45–56.
5. *Романенко Ю. А.* Сучасні педагогічні технології : навч.-метод. посіб. / Ю. А. Романенко. – К., 2010. – 152 с.
6. *Тайджиман А.* Моніторинг стандартів освіти / А. Тайджиман, Т. Послтвейта. – Львів : Літопис, 328 с.
7. *Чошанов М. А.* Був. Перебував. Притягувався. Навчальний портфоліо як альтернативна система оцінки / М. А. Чошанов // *Учитель року*. – 2002. – № 4. – С. 36.

References

1. Venher, O.P., Ivanitska, T.I., Mysula, Yu.I., Smashna, O.Ye., Sas, L.M., Bilous, V., ... Pastushak, V.O. (2022). Vprovadzhennya v navchalnyy protses likariv-interniv ta studentiv kompleksnoyi prohramy nadannya dopomohy lyudyam, shcho postrazhdaly vnaslidok voyennykh diy [Implementation of a comprehensive program of assistance to people affected by war in the educational process of medical interns and students]. *Zdobutky klinichnoyi i eksperymentalnoyi medytsyny – Advances in Clinical and Experimental Medicine*, 3, 25-30 [in Ukrainian].
2. Kalmykova, I.R. (2002). Portfolio yak zasib samoorhanizatsiyi y samorozvytku osobystosti [Portfolio as a means of self-organization and self-development of the individual]. *Osvita v suchasnyy shkoli – Education in a Modern School*, 5, 23-27 [in Ukrainian].
3. Konovalova, E.A. (2005). Funktsionalni obovyazky uchashnykiv osvithnioho protsesu pry vprovadzhenni v praktyku portfolio yak metodu otsynuyvannya [Functional responsibilities of participants in the educational process when implementing the portfolio as an assessment method]. *Praktyka administratyvnoyi roboty v shkoli – Practice of Administrative Work at School*, 5, 20-22 [in Ukrainian].
4. Novykova, T.H. (2005). Portfolio v profilnomu navchanni: analiz zarubizhnoho dosvidu [Portfolio in professional education: analysis of foreign experience]. *Profilna shkola – Profile School*, 3, 45-56 [in Ukrainian].
5. Romanenko, Yu.A. (2010). *Suchasni pedahohichni tekhnolohiyi [Modern pedagogical technologies]*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Taydzhyman, A., & Postlveyta, T. (2003). *Monitorynh standartiv osvity [Monitoring of education standards]*. Lviv: Litopys [in Ukrainian].
7. Choshanov, M.A. (2002). Buv. Perebuvav. Prytyahuvavsya. Navchalnyy portfolio yak alternatyvna systema otsinky [Was Was there Attracted Learning portfolio as an alternative assessment system]. *Uchytel roku – Teacher of the Year*, 4, 36 [in Ukrainian].

IMPLEMENTATION OF AN EDUCATIONAL PORTFOLIO FOR INTERN STUDYING AT THE DEPARTMENT OF PSYCHIATRY, NARCOLOGY AND MEDICAL PSYCHOLOGY OF TERNOPIL NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

O. P. Venger, T. I. Ivanitska, V. S. Bilous, Yu. I. Mysula, O. Ye. Smashna, L. M. Sas, T. P. Gusieva, O. O. Liuta, M. Ye. Koval

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ternopil, Ukraine

Purpose: to improve training programs for interns specializing in Psychiatry studying at the Department of Psychiatry, Narcology and Medical Psychology of TNMU.

Materials and Methods. The bibliographic method and the method of structural-logical analysis were used. The systematic approach was the methodical basis of research.

Results. Psychologists and teachers are aware of the urgent need to create and implement a personal approach to the student of education as one of the principles of organizing educational work. A fundamental change in the educational goal reorients the learning process to the individual. This form of educational organization involves moderating the process on the basis of deep respect for the student's personality, taking into account the peculiarities of individual development, treating him as a conscious responsible subject of educational interaction and transferring responsibility for his professional development.

The principles of portfolio technology are formulated by scientists as self-assessment of results, systematic and regular self-monitoring.

In order to help to register the multifaceted achievements of an intern a decision to implement an experimental version of the educational portfolio was made at a meeting of the department in 2021.

The portfolio consists of a title page and four appendices (information about research activities, attendance at lectures, organizational and educational practice and work as part of a multidisciplinary team based on a medical institution).

The intern must register each of his achievements. Confirming documents include: teachers' signatures, examination information, certificates, diplomas, reviews of practice (internship) supervisors, publications, etc.

Conclusion. During the implementation, we substantiated the methodological foundations of the "Portfolio" technology, described the advantages and disadvantages of this method.

KEY WORDS: educational portfolio; medical interns; students of higher education; educational implementation.

Рукопис надійшов до редакції 20.04.2023 р.

Відомості про авторів:

Венгер Олена Петрівна – докторка медичних наук, професорка, завідувачка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Іваніцька Тетяна Іванівна – асистентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Білоус Володимир Сергійович – кандидат медичних наук, асистент кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Мисула Юрій Ігорович – доктор медичних наук, професор, завуч кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Смашна Олена Євгенівна – кандидатка медичних наук, доцентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Сас Леся Михайлівна – кандидатка медичних наук, доцентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Гусєва Тетяна Павлівна – кандидатка психологічних наук, асистентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Люта Ольга Олександрівна – кандидатка медичних наук, асистентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.

Коваль Маріанна Євгенівна – асистентка кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; тел.: +38(0352) 43-57-71.